

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО
ПРАВА

«ПРАВА ЛЮДИНИ В ПЕРІОД ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ»

Збірник матеріалів Міжнародної науково-
практичної конференції
(м. Одеса, 3 листопада 2023 року)

2023

*Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» В. С. Загороднього
(наказ № 3559-41 від 01.11.2023 р.)*

Відповідальний редактор – президент Національного університету «Одеська юридична академія», академік НАПрН України, академік НАПН України, д.ю.н., професор, Заслужений юрист України **Ківалов С. В.**

Заступник відповідального редактора – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», д.ю.н., професор, Заслужений юрист України **Аракелян М. Р.**

Укладачі:

Бехруз Хашматулла Набієвич – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»;

Мануїлова Катерина Вікторівна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»;

Грушко Мальвіна Валеріївна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»;

Гребенюк Дмитро Олегович – асистент кафедри міжнародного та європейського права НУ «ОЮА».

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23. Тел. +38(048)719 8685

«Права людини в період збройних конфліктів»: Міжнародна науково-практична конференція, присвячена 75-й річниці ухвалення Загальної декларації прав людини 1948 р., 3 листопада 2023 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2023. 549 с.

Акіменко Юлія Юріївна
*доцентка кафедри міжнародного та
європейського права Національного
університету «Одеська юридична академія»,
к.ю.н., доцентка*

**ПРАВОВІ ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
КОНКУРЕНЦІЇ В ЄС В УМОВАХ
ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЖИМУ
ТОРГОВЕЛЬНОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ
ДЛЯ УКРАЇНИ**

Збройний конфлікт та широкомасштабне неспровоковане вторгнення на територію України та навмисна морська блока портів на Чорному морі, що порушила логістичні ланцюги експорту продукції агропромислового комплексу України, підтвердили її важливий статус та роль як невід'ємної складової в системі регіональної та глобальної продовольчої безпеки. Слід додати, що країна-агресорка також є одним з світових лідерів постачання агропромислової продукції, і у зв'язку із накладеними санкціями (як індивідуальними, так і в цілому на державу), ціни на агропромислову продукцію різко зросли, а потреба в ній не зменшилась. Наслідками цих подій можуть бути соціальна-напруженість цілих регіонів у світі, зростання цін на сировину та кінцевий продукт, нестача продовольчих товарів та гуманітарні кризи. Збройний конфлікт між Україною та РФ впливає на світову продовольчу та енергетичну безпеку.

Для відновлення деяких ланцюгів поставки

ЄС здійснив безпрецедентні дії. Якщо до 2022 р. ринок ЄС був найбільш закритим для агропромислової продукції України через жорстку протекціоністську політику підтримки і захисту власних виробників сільськогосподарської продукції за рахунок квотування імпорту окремих видів агропромислових товарів та високих тарифних ставок, то ЄС обрав роль сильного та надійного агента змін у глобальній продовольчій безпеці та видав низку актів. ЄС видав Регламент № 2022/870 від 30 травня 2022 року про тимчасові заходи щодо лібералізації торгівлі [1]. Цей Регламент визначає тимчасові лібералізаційні заходи, що доповнюють торговельні поступки, які застосовуються до українських товарів відповідно до Угоди про асоціацію між Європейським Союзом та Україною. Окрім цього ЄС взяв активну участь у переорієнтації торговельних шляхів: відтепер агропромислова продукція потрапляє первісно на ринок ЄС, а вже потім вона спрямовується відповідно до існуючих ланцюгів постачання. Це спричиняє думки про можливу інтеграцію аграрних ринків України та ЄС, активне поширення *acquis* внутрішнього ринку поза межами ЄС. Однак для втілення усіх запланованих заходів необхідне не лише технічне і торговельне рішення, а й політичне. Вже загальновідомо, що країни-сусіди, які є членами ЄС та мають питому вагу національного бюджету за рахунок постачання агропромислової продукції можуть сповільнювати пропуск

українських вантажів. Таке сповільнення може відбуватись через додаткові перевірки, опломбування вантажів тощо.

Ґрунтуючись на засадах зовнішньої політики ЄС усі країни-члени погодились видати Регламент № 2023/1077 від 31 травня 2023 року про продовження ЄС ще на рік заходів з тимчасової лібералізації торгівлі з Україною, які охоплюють скасування усіх мит, квот і торговельних захисних обмежень щодо українського експорту, відповідно до Регламенту Європейського Парламенту та Ради № 2022/870 від 30.05.2022. [2] Цей документ вже окрім чіткого переліку харчової продукції містить також умови, яких має дотримуватись Україна для того, щоб конкурентне середовище Внутрішнього ринку ЄС не постраждало від великої кількості транзитного товару з України. Умови включають в себе обов'язок дотримуватись правил походження товарів та відповідних процедур в рамках Угоди про асоціацію, обов'язок утримання від будь-яких нових обмежень на імпорт з ЄС, гарантування виявлення Україною поваги до демократичних принципів, прав людини та основних свобод, верховенства права, а також здійснення належних заходів щодо боротьби з корупцією та протиправної діяльністю. Це Регламент надає право ЄС реагувати у разі виявлення порушення виконання взятих на себе зобов'язань і відповідно припинити заходи з тимчасової лібералізації торгівлі з Україною.

Беручи до уваги важливість преференційного режиму запровадженого спеціальним регламентом Європейського Парламенту та Ради про тимчасову лібералізацію торгівлі, яка доповнює торгові поступки, що застосовуються до української продукції відповідно до Угоди про асоціацію, Україна зацікавлена у добросовісному дотриманні усіх умов, передбачених у регламенті, що має убезпечити від повного або часткового призупинення дії зазначеного режиму в межах строку чинності цього акту вторинного законодавства ЄС до 5 червня 2024 року.

Джерела:

1. Regulation (EU) 2023/1077 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on temporary trade-liberalisation measures supplementing trade concessions applicable to Ukrainian products under the Association Agreement between the European Union and the European Atomic Energy Community and their Member States, of the one part, and Ukraine, of the other part. Official Journal of the European Union. L 144, 5.6.2023, p. 1-6
2. Regulation (EU) 2022/870 of the European Parliament and of the Council of 30 May 2022 on temporary trade-liberalisation measures supplementing trade concessions applicable to Ukrainian products under the Association Agreement between the European Union and the European Atomic Energy Community and their Member States, of the one part, and Ukraine, of the other part. Official Journal of the European Union. L 152, 3.6.2022, p. 103-108.